

En grim historie, der ikke kom i avisen

Blandt de grundmurede institutioner i den nordjyske lokalhistorie er "Han Herred Bogen", som nu er på markedet med 2003-udgaven.

Spektret er bredt med kyndige skribenter bag hvert bidrag. Ud af de gængse historiefortællinger rager i år en beretning, der nok kan få de små nakkehår til at rejse sig. Det er museumsleder Ketty Johanssons bearbejdning af et stykke lokalhistorie af allerældste dato.

Det stod ikke i avisen, kan Ketty Johansson fastslå. Den grufulde henrettelse til almindelig afskrækkelse fandt nemlig sted fem år, før Jyllands første avis "Nyttige og fornøvelige Jydske Efterretninger", i dag landets næstældste, begyndte at udkomme i 1767. NORDJYSKE er den direkte efterkommer. Den dødsdømte var 48-årige Maren Lauritzdatter, boede med sin 90-årige mor i et jordløst fæstehus i Torslev. Moderen var galsindet og ustyrlig, i dag ville vi sige en svær psykose. Det var moderens eget ønske, at datteren skulle slå hende ihjel, og en dag blev moderen så vild og datteren selv så galsindet, at hun med en kampesten lemlæstede den gamle kone og siden kvalte hende med en dyne over hovedet.

Dødsstraffen eksekveredes på Pestillenzhøjen vest for præstegården i Årup. Det skulle være til skræk og advarsel, alle mand var kommanderet af hus. Undervejs til retterstedet blev Maren fem gange knebet med en gloende tang, sidste gang foran blokken. Først blev højre hånd hugget af, dernæst hovedet, inden resterne kom på hjul og stejle.

Det var lokalhistorikeren Bent Nørgaard Larsen, der faldt over en notits i Torslev sogns kirkebog med kort efterretning om dødsstraffens eksekvering, og efter grundigt studium fik han alle detaljer trukket frem. Det er Nørgaard Larsens arbejde, Ketty Johansson nu drager frem af glemslen, et stykke rystende samtidsjura.

Den offentlige lemlæstelse, der skulle symbolisere forsoningen mellem Gud, synder og samfund, fik en brat ende ved henrettelsen af Struensee og Brandt i 1772, skriver Ketty Johansson. De 30.000 tilskuere væmmedes ved synet. Deltagerne var blevet tilskuere, og den rituelle handling var blevet et dødens teater.

Ole Bergh

13.12.2003

Han Herred Bogen 2004

Redaktion Poul Meisner, Ingvar Jakobsen og Ejgil Bodilsen

Fjerritslev Tryk A/S

Gennemillustr. indb. 220 kr.